The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper
for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

తూర్పు బజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందా రూ ౬-౦-౦ అర్ధ ,, ,, ౩-౦-౦ విడి ప్రతిక ౦-౧-౦	GOLKONDA PATRIKA HYDERABAD, Dn. MONDAY 10.9-1934	ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

సంపుటము ౯ } శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ భాద్రపద శు॥ ౨ సోమవారము ౫ ౧౨-౧౩౪౩ ఫ. { సంచిక ౨౫

శ్రీమాన్

కిరీటి వేంకటాచార్యులు

[తిరుమల బుక్కపట్టణం వెంకటాచార్యులుగారు]

శ్రీనికేతనములగు తిరుమల బుక్కపట్టణం వెంకటాచార్యులు వ్యాయమూగా గొప్ప సంస్కృతకవులు పండితులు. వీరి పూర్వులు మహాపుర సంస్థానపండితులుగా నాలుగైదు తరములుగా అవిచ్ఛిన్న (అస్మానాథ) సంస్థానము [illegible] యుంచినవారు. ఈ బుక్కపట్టణంవారి వంశము వంశపారంపర్యముగా [illegible] సుమారు [illegible] తరములనుండి యీ వంశములో అవిచ్ఛిన్నముగా నసామాన్యులగు పండితులు కవులు ఉద్భవించి భాషాసేవ చేసినారు. ఈవంశములోనే కౌశిక వ్యాకరణూరిపర్యంతము [illegible] ప్రకాశించి బాలసరస్వతి [illegible] శ్రీనివాసాచార్యు లుద్భవించి సుమారు ౨౦౦ సంవత్సరములనాడు గతించిరి. ఈవంశములోనే దిగంతవిశ్రాంత యశోవిశాలురైన కిరీటి వెంకటాచార్యులు జెలసిరి. వారు [illegible] శిష్యకోటిలమువారు అనగా సుమారు ౨౦౦ఏండ్లకు పూర్వము వారి గడసుతనము మహోపాధ్యాయులు „క్ష్మణతాహే (ఏమ హ మ స్నా వు) క్ష్మై క ర్తా హే (ఏ మి చే యు దు వు) అను మాట అర్థము కాక సంస్కృతములో సలక్షణమైన వైయాకరణులకు తెలియకపోవ „కర్తా" యను ధ్వనిగల శ్లోకము [illegible] నివ్యాసము [illegible] పెలిదియగును. అపలాత్మకాపరిణామము [illegible] ఏండ్లనాటిది యసంపూర్తిగా ముద్రితమైనది. ఆగ్రంథము [illegible] సంపూర్తి ప్రతి [illegible] తెలుపలేము. [illegible] వెంకటాచార్యులుగారు కిరీటివారిచరిత్రము వ్రాసిపంపినారు పండితులకు చాల యమూల్యవిషయములను తెలుపును.

సు. ప్ర. రెడ్డిగారు]

శిరోధ్యవించిన తేనెగాని పరమపదించినవేదిగాని ఇంత వరకు తెలియరాలేదు కాని వీరు అచ్చులచ్చుట జరిగిన వాక్యార్థములలో ఉపన్యసించిన కాలములో నున్న పురుషులచరిత్రవలన వీరాకాలములోనుండిరని తెలియుచున్నది. ఈకిరీటివారు సురపుర సంస్థానములో ఉపతరించినవారు. „బాలసరస్వతిగారి" వంశపురుషులుగా నుండిరి „సర్వతంత్రస్వతంత్ర" కవితార్కిక కంఠీరవ" రామానుజసిద్ధాంత నిర్ధారణ సార్వభౌమ, శ్రీమద్రాజాధిరాజగురు సార్వభౌమ, [illegible] వంశపరంపరగా వచ్చిన బిరుదములుగాక, „ప్రచండ పండితాఖండలమండలీ సార్వభౌమ" [illegible] „అలంకార వాచస్పతి" సకల భాషావిశేష కవితాధురంధర [illegible] పరమేశ్వర" యను బిరుదములకు [illegible] „ద్వైతాద్వైత" [illegible] [illegible] దీపములు మొదలగు బిరుదములతోనూ వెలసినవారు.

శ్లో. శ్రీభక్తకోటిమహత్పూర్వం [illegible]
[illegible]
ద్వైతాద్వైతాఖ్యయాచ [illegible]
[illegible]
[illegible] చామరాభ్యాం స్వపతే
[illegible]
[illegible] విఖ్యమూతో [illegible]
[illegible]
శ్రీమద్విశ్వైత వంశాంబుధి [illegible]
[illegible]
[illegible] శ్రీ ప్రభూతా [illegible]
[illegible]
ద్వైతాద్వైతాఖ్య [illegible]
యతిరాడ్గ్వివాం [illegible]
ధ్యాయామో వేంకటార్యాంక [illegible]
కథకహరిం సర్వతంత్రస్వతంత్రం

ఇట్టివారు సురపురమునందు రాజులచే [illegible] అనుభవించుచుండిన కాలము సురపుర సంస్థానాధిపతి [illegible] రాజాజ్ఞ [illegible] పరాక్రమ [illegible]

[illegible] వెంకటాచార్యులవారు

శ్లో. గద్వాలకమహరాజ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] కరచేవినశు [illegible]
[illegible] భత్రచామరాది బిరుదావళితో

ఇత్యాది విరుదపద్యములతో యతిరాజులవారిని వర్ణించిరి. తరువాత అప్పాయ్యవారికిని యీకిరీటి వెంకటాచార్యులవారికిని వేదాంతశాస్త్రమునందు వాక్యార్థ మారంభమాయెను. ప్రతిదినము గంటలకొలది వాక్యార్థవాదములను కిరీటివారు యతిరాజులవారిమీద నోప్పుదు [illegible] యుండిరి. గతి దినములు జరిగినపిదప గెలువ [illegible] యతిరాజులు అత్యంత [illegible] పరంపరగా ఆరాధింపబడుచున్న [illegible] భోగ్యపదార్థనివేదనలకు కేవలము మరిదిపరచ (అవాలు మిరియాలు) మాత్రమిందియని నివేదించిరి. అనాటినుండి యతిరాజులవద్దనున్న కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] వారికో [illegible] సైన్యాధిపానమును కల్పించుకొనిరి. ఇట్లు పరస్పరము స్నేహముకలిగినపిదప యతిరాజులవారు కిరీటివారితో సరసమైన కవిత్వముతో ఆనందపరచవలె యునని చెప్పిరి. వెంటనే కిరీటివారు దశావతార స్తోత్రమును భావశతకమును రచించి ఈరెండును ముద్రితములు. దశావతార స్తోత్రములోని ప్రథమశ్లోకము

వరదం వరదంతి [illegible] వరదం
[illegible]
[illegible] దరథాంగధరం [illegible]
కృత [illegible]

భావశతకములోని మొదటిశ్లోకము

[illegible]
[illegible]
[illegible] మణిదీకా పండితా
భావనా శీలనా భావనా [illegible]

తరువాత యతిరాజులవారు పదగు కిరీటి వెంకటాచార్యులవారిని చూచి పంతోషించి సురపురమునుండి వెళ్లినకొంతకాలమునకు కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] „పెండే" [illegible] (పూర్వరాజధాని) రాజ్యపరిపాలన చేయుచుండి ప్రతివర [illegible] సురపురమునుండి [illegible] పంపిరి

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ఈ శ్లోకార్థమును తెలుసుకొని తానే ఆచార్యసన్నిధికి వచ్చి వారి ప్రయాణోద్యమము మానలేక యనుమతిచేసి కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] శ్రీమంతుని కెలిపి [illegible]

పంకజనాభ [illegible] కంకణ [illegible] కంకణ [illegible]
[illegible]
„గదాధర యశుండన ప్రచండవాది భండన."

ఇత్యాది విరుదపద్యములతో తమ సర్వబిరుదములతోను [illegible] ప్రవేశించిరి [illegible] వెంకటాచార్యులవారిని చూచి ప్రశ్నించెను. అందుకు

శ్లో. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

అని ప్రత్యుత్తరము కిరీటివారిచ్చిరి. తరువాత వాక్యార్థము మొదలై పర్యవసానములలోనూ [illegible] అగ్రతాంబూలవిధి మార్చి [illegible] సభామధ్యమున ఉంచి [illegible] అగ్రతాంబూలమును [illegible] కిరీటివారు చూచి

శ్లో. [illegible]
[illegible]

అని చెప్పి అగ్రతాంబూలమును తీసికొనిరి. ఇట్లే [illegible] కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible]

[illegible] కాలము సమాప్తమైనది. [illegible] కిరీటివారిచ్చిన [illegible] నిలువ [illegible] వారితో వాక్యార్థము సల్పుటు.

[illegible] రాజా పిండోహం [illegible] వ్యాకరణం [illegible] అనిచెప్పు [illegible] అని ప్రశ్న [illegible] జయించిరి. మరొక పండితుడు వేదాంతమున వాక్యార్థమును చెప్పుటచే అనందమయో [illegible] అను [illegible] చెప్పవలె [illegible] యుండెననుట [illegible] అని [illegible] నిలువుదలచేసిరి. మరొకదినమున శృంగార [illegible] సుమితొండి పరీక్షార్థము కిరీటివారిని సమీపించగా వారిని పరీక్షించి [illegible] యుండిన [illegible] ప్రౌఢ [illegible] అని వ్యాకరణసూత్రమును చెప్పగా [illegible] చెప్పి [illegible] మరొకదినమున [illegible] రామానుజమతమందు [illegible] అని ఫలముగా చెప్పగా అందుకు [illegible] రామానుజా [illegible] అని కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఇట్టి [illegible] జయించవలయునని [illegible] పండితులు [illegible] వెంకటాచార్యులవారు చూచి

శ్లో. అఖండలప్రస్థా [illegible]
[illegible]

అని చెప్పగా అందుకు శాస్త్రులవారు

„[illegible]"

అని ప్రత్యుత్తరముగా ఇచ్చిరి ఇందుకు కిరీటివారు

శ్లో. కంధరాంబర [illegible]

అనియును

„పీతాంబరం [illegible]
పీతాంబరం [illegible],

అనియును ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తరువాత శాస్త్రులవారికిని వాక్యార్థము ప్రారంభమై [illegible] దినములు న్యాయ (తర్క) శాస్త్రమునందు మాత్రమే జరుగుచున్న కొలమున „కిరీటి వెంకటాచార్యులవారి" [illegible] అవాటినుండి [illegible] ప్రయోగము [illegible] కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] ఇది [illegible] వచ్చినదని యూహించి [illegible] వెంటనే [illegible] పండితులు పరిచిరి [illegible] అని [illegible]

„[illegible] హయగ్రీవ [illegible] యత్తావు [illegible] చతుర్వేదం [illegible] ప్రభాసం భవద్వ [illegible] ప్రభాపం [illegible] ఛజతో [illegible] యజ్ఞయహారం [illegible] నమః"

ఇట్లు ఈ హయగ్రీవ దండకము చాలుచరణములు సంపూర్తి [illegible] మహిమాన్వితమైన [illegible] కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు [illegible] కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు.

శ్లో॥ విశ్వర్యపాదమత్తోక మాంబాలాకాళికేశవ
పశైః పరభక్తశాస్త్రే మదధీనాత్మసిద్ధిః

అని యుంతరంగభక్తితో ప్రార్థించగా అమూయబడిన ద్వారములు తమంతట తామే తెరచుకొనెను. ఇంతలో అర్చకులు భగవదాదేశితులై అందరును వచ్చి వెంకటాచార్యులవారిని చూచిరి. వీరిపాండిత్య మెట్టిదో మాహాత్మ్యముకూడ యట్టిదేయని యాశ్చర్యమును జెందిరి. ఇట్టి పాండిత్య ప్రభావములుగల అక్కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు వారికి ౯౦ సంవత్సరముల వయస్సున నే పరమపదించిరి. వీరు రచించిన గ్రంథములు "అలంకారవాసాతము" ఇది గదాధరీయ ఖండనము, "గజనాత్రవాదము" ఇది వ్యాకరణగ్రంథము "తెనాలి" అను సూత్రముపై పకటించబడిన గ్రంథాఖ్యానములో

శ్లో॥ వేదవేదాంతసూత్రార్థం భగవాన్ వేదపారగః
అహంచభాష్యకారస్తు తత్త్వతో వేత్తివానవా

అని కిరీట వెంకటాచార్యులవారు చెప్పియున్నారు. "శృంగారతరంగిణి" "అలంకారకౌస్తుభము" "రసికజనమనోల్లాసభాణము" "శుకాభ్యుదయ" నాటకము, పావనీయనాటకము, యుబలాజయంతకము, వాయుగంధమము, దశావతారస్తోత్రము, భావతత్త్వము ఇవి మొదలయినవి వీరు రచించిన గ్రంథములు. ఇందులో కొన్ని సంస్కృతమున ముద్రితములు. మరియు అచలాత్మజా పరిణయమను ద్వ్యర్థికావ్యమును అద్భుతముగ రచించినారు. అది ఏలూరు మునిజపాండిత్యమునను ముద్రితము. అక్కిరీటి వెంకటాచార్యులవారి నుండి ఏడవతరమువారగు వీరి కొడుకు గారి పుత్రులు శ్రీ వీరేశలింగముగారు అంధకపులచర్లలో ప్రకంపింది అచలాత్మజా పరిణయములోని రసముల్ని తగిన యీ వీకొండ [illegible] యిన్నారు. అక్కిరీటి వెంకటాచార్యులవారు పర్వతా ప్రసిద్ధుల పురాణేతిహాస శాస్త్రమున్న సుందరులు. శ్రీశైలము నందలి యీ విశ్వేశ్వర దేవళము (చిన్నయ్యవార్లవారు) అన్నదమ్మున్నంతో. అక్కిరీట వెంకటాచార్యులవారి రచనల్ని తెలుగు వెలుగు [illegible] వేంకటార్య విజయము వెలమంతి యను నాటకము యీ విధముగ [illegible] చరిత్రను నిత్యమును రాసియున్నారు. దానిని చూచిన సర్వము విశదమగును.

బుచ్చి వెంకటాచార్యులవారు

వీరుగద్వాలసంస్థానమునందు యుండినట్లు తెలియుచున్నది. వీరు [illegible] వారి [illegible] ఈ బుచ్చి వెంకటాచార్యులవారు కుకరీట వంశమువారు [illegible] అను వేదాంత ప్రకరణ గ్రంథము చెప్పినారు. ఇదిముద్రితము. అభినవ శృంగార సరసమంజరి భాణమును కల్యాణ ప్రబంధము అనుభావమును కృష్ణగారిపర్వము అనుభావమును చేసియున్నారు. విరికి బుచ్చి వెంకటార్యులు [illegible] తెలియుటకై వారిగ్రంథములోని కొన్ని శ్లోకములు వ్రాసెదను.

శ్లో॥ యద్ద్వారి దళిద్వార మహోద్వాంత మఘారి
వద్వానితి ప్రద్వారియ కృద్వారకధాళీః
విద్వాన్మద వద్వారిణ వద్వాన్మిజనో౽సౌ
గద్వాల పురీద్వారవతీ ద్వాపరదాస్తి తల్
పుష్టాలయా భగవతీ మదమేవన్నాకాం
మద్దాల జన్మని పురాచరితం యదంహః
కృష్ణాణి పుణ్య కృతీయత్వమ నీమ్యల్లు నవ్య
ప్రస్తాల గాంకుంతకోమల పాట్యవేదాం॥
సానో కొంచవల్ల్యజాజ్వలధియా
మ ప్యానదాచాంబుభి స్సిక్త్వాధర్మవరత్వదనివత్వతి
ఫలతృష్ణాచంద్రతారదయిలో కు ష్మలంపయశోస్సుమా
నిరస్తాంపాం వేణుసంశోభితా
న్నాదాయాపస్సర సాధుమృదుళభితః
పుష్ప్యాంజలి ప్రక్షిపామ॥
సోమునోమ్మానిభశీతక్కా ప్రావాణ మధిశాత్మంగాను సం
ధోరిధు [illegible] పాప్యావంతిమజ్జినా
పాకరుదుయామాభిజక జాతాంతర్యతయశస్ప్పుధాను
పయకోపోలాపాలంచ కమాత్
వర్ణిక్ష్మ ప్రణిక్షి పావని పరస్మాసాలక్ష్మిశ్శిరం॥
కదళీఫలమృక్షం ప్రపివేజ్ హితకరమ్ర్యంం
అర్థిగోపద్మయామత్తే మకరోన్నా టకంకవిః॥
(ఇవిక [illegible] పురంజనము నాని శ్లోకములు)

శిరిధ్యానశ్లోకము
శ్రీమద్భక్తప్రపన్న మిత్ర శిశికన్నల్టాన్ పాకరంగతా
దష్టార్యామపల్లవత్తమకుం శ్వమజిత్రర్తి [illegible]
సిద్ధిర్నాయుమద్యయుజిని సంస్శ్రీ వేంకటాధ్వరుజం
ద్వ్యాయామాపాదిబుచ్చివేంకటగురుం దుర్వాది సర్వానలం॥

గ్రంథ విమర్శనము

స్నేహాలతా కవితాసంఘ ప్రచురము
కొల్లాపురము జటప్రోలు సంస్థానము నివాసము-
స్నేహాలతాకవితాసంఘము అధ్యక్షులు వావిళ్ళ యుల రామసుబ్బాయమగారు బి.ఏ., కొల్లాపురము

శివతారావళి

కర్త డా రామసుబ్బారాయశాస్త్రి గారు కొల్లాపురము వలి [illegible] గిరి కృష్ణాతీరమున [illegible] కారు వీరగారు [illegible] చెప్పిన స్తోత్రరత్నావళి [illegible] గ్రంథము. కవిసార్వభౌమ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు తమశిష్యుల వారికర్పించిన వాక్యములు గ్రంథాదిని చేర్చినారు. దానివైనను [illegible] శైవధార కృష్ణానుసంయమో మచ్చునకు

చ॥ భిరమగుచుండి [illegible] కొంత మగనారాను నే
పరమపవి [illegible] ప్రస్తుతక్కగ గోప్యమంటి [illegible]
చరణసరోజ యుగ్మమున [illegible] పాంపో
స్ఫురణము నాపయం జలికి పూతచేసుకుని జేముసత్కృపా

పర్ణమాంబికాతారావళి

(పైకవి పైవలన పైసంఘము)

ఇది యు [illegible] పిఠాపురసంస్థానోపి వావక్షి యను [illegible] పద్మమాంబికయను దేవతా స్తోత్రము ఇది మొదలగు చాకలవానికి తోటకీకలిగాని యు చారుమా హాత్మ్యమును చూపెడనియు వచ్చుట [illegible] భక్తికి మూలమని యు కవిగారు పేర్కొనుచు తెలిపినారు మచ్చునకు

గీ॥ భక్తకల్పదానదవనామృత కల్పవల్లి
సేవకునకింక కల్పమా చింతనమున
భక్తికల్పమగ్ని [illegible] పర్ణమాం
ప్రాంధలవికింక దయనేను పర్ణమాంబ

చిత్రప్రకరణ

(పైకవి పైవలన పైసంఘము)

స్వామిగ్రహణ సోమకాంత లక్ష్మీనారాయణ వి ఏ గారి గ్రహమున లక్ష్మీసరస్వతీ స్వరూపములు తారకనివిక బయమనమునకు [illegible] మొహర్రమ్ము [illegible] ప్రశ్న హిందువులేని యుప్పుటికప్పుడు నిపుణరక్తాయము రచింపగలిగి రి. అని కవిగారు [illegible] ఉత్తరోత్తమ సరస్వతి హిందూపాలనకు ప్రసిద్ధాసనుడు అతి దేవతలకుగూడ తప్పని యాచారమునకున్నదేమో ఆసంగత మనసుబ్బరాయ డుగారు గుర్తించి యిదేమిపరకోతకాలమాయని యాపిన్నట్టు మొట్టు కునుకైనా సుసాయాశ్చర్యమునకు పదటజము కవి యుక్తుకై నాను పంతోషించినాను

ఈ॥ ఆత్మయు గోడలుక [illegible] కలసినట్టుల యుండుట విద్వాంసుకే యుక్తమైన వేవిము మహితలమంను వచింపమోపభా

చిత్రమునందు నిశ్చలత జెందకయేగదు లక్ష్మితోడలా కొత్తరయా సరస్వతిని సజ్జగచెప్పుట యొట్లుస్కృతమా' అన్నారు

గీ॥ పేరున ప్రఖ్యాతుండవు నెవ్వారికైన
చోళ్ళురి పడెంల కృపయున్న [illegible]
అచ్చిగ్రావు [illegible] వేళల లక్ష్మిమాని
యమితవిఖ్యా [illegible] లోకములయి [illegible]
అని తెలిపినాడు

చంద్రిక

ఇది ఆనంద ముద్రణాలయమున రమ్యమగు అక్షరములలో స్వదేశీకాగితముపై ముద్రింపబడుచుండె మాసపత్రిక సంపాదకులు వి ఏ కేశవ్ నందగారు మేనెలనుండి పత్రిక [illegible] మాసపత్రికముగా [illegible] ప్రకటింపబడుచున్నది. కథలు, వ్యాసములు మొదలైనవి [illegible] స్త్రీలకుపయుక్త వ్యాసములకు [illegible] వ్యాసములు బహుచిత్రములు ఇందులోని చిత్రములను పొసగునట్లు, శ్రేష్ఠములగు సాహిత్య సంబంధములగు వ్యాసములు [illegible] దేశ [illegible] మునగా [illegible] చందా సంవత్సరమునకు రూ ౨ లు

దొరకుచోటు — చంద్రికకార్యాలయము, ఆనందముద్రాక్షరశాల లోకవ్యాపార, మద్రాసు—

ప్రాథమిక పాఠశాల

దేశము యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధికి విద్య ప్రధానమని [illegible] ప్రభుత్వము వారు [illegible] కొంతవరకైనను పాఠార్ధవిద్య [illegible] మొదటి ప్రాథమిక విద్యయే [illegible] ప్రభుత్వముక కొందరి [illegible] ప్రాథమిక పాఠశాలల [illegible] ప్రాథమిక విద్యను సంబంధించిన [illegible] ప్రాథమిక విద్యను [illegible] ఉపాధ్యాయుల అనుభవమును [illegible] గలమ ఉపాధ్యాయులు [illegible] విద్యాభివృద్ధి ఉపాధ్యాయుల [illegible] ఉపాధ్యాయుల బోధనశక్తి [illegible] ఉపాధ్యాయులు [illegible] వకాలంలో [illegible] వచ్చినది

ఈ సంవత్సరపు చందా రూ ౧-౦

దొరకుచోటు — సంపాదకుడు, ప్రాథమిక పాఠశాల కుంచనపల్లి, కృష్ణాజిల్లా

జాబులు

శ్వబ్రాహ్మణ బాలికా వితంతు వివాహసమర్థన

తా॥ 3 మొహరు సన్ ౧౩౪౩ సాలు గురువారముతో ఆ గోలకొండ పత్రికలో వ్రాసిన విషయములనుబట్టి చూడగా బ్ర॥ శ్రీ॥ తొగిటిరామ బ్రహ్మయ్యాచార్యులు మందంజరేసిన హన్మత్సూర్యాచార్య తెంతమో ప్రకటింపుచున్నారు. వీరలింకటితో సూరకుండిరిగాని యింకకొన్ని బాలవితంతు వివాహములు చేసినచో సంఘము యెంతయో బాగుపడునని వ్రాసుకొనిరిగాని వారు సంఘమువారు అయినచో వారు క్రిందను దహరించిన విషయములనుబట్టి న్యాయాన్యాయములను విచారించి తమ సాధ్యమగువంతవరకు బాలవితంతు వివాహముల పునరుద్ధరణము చేయగలరని ప్రార్థన

మరియు యిల్లెంద విశ్వబ్రాహ్మణులకు చ 3 మొహరున వ్రాయబడిన గోలకొండపత్రిక చూడగా చాల అన్యాయములు జరుగుచున్నట్లు తోచి వారు మమ్ములను యేశాస్త్రములనుబట్టి బాలవితంతు వివాహము చేసిరని తెలుపకోరిరి. వగరే మేము తెల్పుటకు సిద్ధముగా నున్నాము.

త ౨౩ వహారేరస్ సన్ ౧౩౪౩ సాలు రోజున రంగశాయిపేట విశ్వబ్రాహ్మణులగు చిటుమళ్ల వెంకట్రామయ్య చిటుమళ్ల పద్మయ్య మునిగంటి కొంతయ్య యిత్తడిపని చెయువారు అగు మహేశ్వరపు శేషయ్య, తూముగంటి అగయ్య (చిటుమళ్ల వీరన్న వ॥ శేషయ్య వ చిటుమళ్ల బ్రహ్మయ్య చిటుమళ్ల గోవిందు) ఈ బ్రాకెటులో నున్నవారిని సదరు రంగశాయిపేట విశ్వబ్రాహ్మణులు వీరి ముగ్గురిని పశ్చాత్తాపులుగా భావించుకొని, సదరు తారీఖు మొదలుకొని రెండుతొవలు సెళ్లినగాపంచిరి అందుకువీరలు సభనుగావించినచోటు చిటుమళ్ల గోపాలు గృహములోకి హన్మయ్యగారు వెళ్లి చూడగా సదరు పెర్ల వారందరుండిరి అందులో చిటుమళ్ల వెంకట్రామయ్యకు సహాయముగా వచ్చిన యిల్లెంద అగయ్యగారు వుండిరి యింతలో సదరు పెద్దమనుష్యులు సంఘమువారలను విచారించుచుండగా తగు జవాబు యివ్వలేక ఒకరొకరు వెళ్లిపోయిరి కాని వకరైన హన్మయ్యగారిని బాలవితంతు వివాహము యేశాస్త్రమునుబట్టిచేసితిరి అని అడిగినవారికొరకు ఈ శ్రావణబ॥ ౭ గురువారము గోలకొండపత్రికలో యిల్లెందలి విశ్వబ్రాహ్మణులు శాస్త్రమును కోరుచుండిరి. తెల్పగలము

ఎందరో వితంతువివాహము మంచిదికాదని పరసంఘములలో తమపిల్లలను చేర్పుచున్నారు ఇట్లు అవమానములోనున్నవారు కొందరు కొంతమంది సహాయముచేసి సంఘములో కలుపుచున్నారు ఇదేవిధముగా తమ అవమానత పోగొట్టుకొని యున్నవారు లయిరిగాని వీరలు [illegible] యున్నవారలేగాని వీరల నడవడి సరిగాలేక తెలియుచునే యున్నది. దీనికిమేము నిదర్శనములు అడిగినవారికి చెప్పగలము. విజాంరాష్ట్ర విశ్వబ్రాహ్మణులకు వందనములుచేసి మన పిల్లలను పైవ్రాసినటువంటి పకారముగా జన్నె కిడవక సంఘములో చేరవిచ్చుక తగు ప్రయత్నము చేసి సంఘమును వృద్ధిగావించ కోరుచున్న వాడను

ఇజారదారుల దురాదృష్టమా లేక పక్షపాదమా

రైతులకు తమకన్న తల్లిదండ్రులకన్న తమ్ము పోషించు ప్రభువు కన్న గొప్పవారెవరు. యెక్కువ అనుటకును మరియు ప్రభువుగారికి రైతులు పిల్లలతో సమానులని చెప్పుటకును, మరియు తమ ప్రభువుయొక్క దయా ప్రేమలను రైతులందరు సమానపాత్రులని అనుటకును సందేహముండదు గాన దీనాని కరవుభూము చూసిరాను, పాయిగా మొదటైన రైతులతోపాటు ఇజార రైతులవిషయములోకూడ మహాఘనతవహించిన మా ప్రభువుగారికి కరుణలేదనియనుటకు మాకు నోరెట్లువచ్చును ఆ యినను తల్లిదండ్రులైనను ఒకొకసారి ఆ వ్యవహరనుట లోకోక్తి గదా అందువల మా దౌర్భాగ్యదేవత యున్నతమా రాజాగారి సన్నిధిమునకు తీసుకొనుపోవు అదృష్టమేట్లు? మరియు మా తెగ్నకియను రాజుగారితో మా కష్టసుఖముల మొరచెప్పుకొనుటకు వీలులేట్లు? ఇది యంతయు కలిలోని [illegible] [illegible] దయాను [illegible] న్యాయము [illegible] మా [illegible] [illegible] [illegible] గ్రహించిన మా దీనా [illegible] [illegible] గారికి తెలుప సద్యాన్నల [illegible] [illegible] లు మమ్ములనూ దరిచేర [illegible] కోరుచున్నాము.

౧ ఖన్నా యిజారగ్రామముల హక్కులతోప్ప ఒకరీతిలేదని సర్వజనవిదితమే కొన్నిగ్రామములలో తరి భూమియావత్తుభూముల పోగా. కొన్నిటిలో ఖుష్కీ భూమి అంత భాగముగా విభజింపబడినది. ఖుష్కీకి మాఫికేదమనకి పర్యక్ష ఒకరీతేకాని తరిభూములు కొరకే కి పెరవుండి రైతుల శ్రద్ధవలన పదావావున్న యెడల బిలావరఖు యిల్లాముసూరతు చేయకాని నగదుస్సంతల్పముచే అన్నిగ్రామములతోపాటు యిజారభూములకూడ పిరుతేక పడావావుండుటయుకూడ కిస్సిమాఫిలేక పోవుట మాదుమిక్కిలి మాయొక్క రాజాగారు దయచేయబడిన దయా యాతుపావనమంచి మమ్ముల చిన్నచూపుచూచుటను ముఖ్యముగా యిటువంటి కష్టకాలములో యెంతకష్టము గనుండునో మాయొక్క న్యాయవిమర్శకులకు సర్కారినో చేదాయతే విచారించవలయును.

ఒక యిజార గ్రామములో ౧౬౦౦ యకరాలు జమీను వున్నదనుకోనుడు అందులో ౩౦౦ యకరాలతరి ౪౦౦యకరాలు ఖుష్కీ తరీ స్వంతము బిలుమఖ్తాగా అనగా నిసు శెసర్కారు విస్సియిజారేదారు హక్కు మరియు ఖుష్కీజమీను ౬ ౦ యకరాలలో ౨౦౦ బిలుమఖ్తాగా మిగత ౫౦౦యకరా । కవులీ యిజాపయు పొలిం భాలుప షరీకు అయి ఇజారదారు పేరనే పట్టా కాబడినదనుకోనుడు ఇట్టిసూరతులో కొల్యీ అమలు అయినను మీరకం సొంతం మరి మరియు బిలుమఖ్తా బా॥ జమీనుతరి ఖుష్కీరకం నిస్సు బిలాతెహాజ పడావా దాఖలు చెయ్యవలసిన నిబంధనలు యేర్పాపబడియున్నవి. అందుకు తరిభూమి యావత్తు గైరుహంగాంవలన పడావవున్నప్పైతె కిస్మి మాఫీ, లేకపోయిన భూములను యిట్టికాలములో యెంత కష్టతరమో అనుభవకాలురకే కాక సర్వత్ర విదితమే. మరియు యిజార ముద్దతు కవులు పూర్తియయినతర్వాత యిజార రైతుల హాయనీయ్యతు భాలుసాగ యిజారదారు హైసియ్యతు పట్టెదారుగా యుంచబడునని ఖానూను జాబితా స్వచ్ఛముగానే యున్నదని యెవరికిని తెలియని సంగతికాదు అయినను మాయొక్క దౌర్భాగ్య మహత్తుచె ఇతరరైతులతోపాటు సాలిమూరకమునకు రియాయతుకు బాధ్యులుకారని తోచినప్పటికి సర్కారుకు దాఖలు ఆగు రకమునకైనను రియాయతుకలిగించి సర్కారువారు మాదీనులయెడ సౌఖ్యము కల్గించుకొకపోవుట మా దురాదృష్టమో లేక పక్షపాతమో వారేయూహించి విమర్శించి అందరితోపాటు మాదీనులకుకూడ మాఫీయిచ్చి మమ్ముల పోషించి రక్షింతురని నమ్ముచున్నాము

ఇట్లు, యిజారదారులు

మనస్కూలు ఫైనలు బోర్డు

స్త్రీ విద్యా సమస్య

(ఒక స్త్రీ విద్యార్థిమాని)

మన రాష్ట్రములో ఇప్పుడు ఉన్నత విద్యాలయములు అనగా హైస్కూళ్లు రెండువిధములుగా నున్నవి. ౧. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు జతపరచబడినవి. ౨ ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధింప చేయబడినవి మొదటివానిలో ఉన్నతవిద్య ఆంగ్ల భాషాద్వారమున బోధింతురు, రెండవవానిలో ఉర్దూ భాషా మూలమున నేర్పుదురు ఆంధ్రులకు వీనిలో వొకటియు మాతృభాషకాదు యవనవ్యోగాపుల గోపు మగవారిసంగతి కొరుగాయున్నను ఉత్తమ గృహిణులు కాగోరు స్త్రీలకు వీనిలోనేదియు ఉపయోగించుట లేదు కనుక ఆ మన మిడివరకె తెలిసికొని యుంటిమి అందువలననే మాతృభాషా మూలమున ఆంధ్రబాలికలకు ఉన్నత విద్యావానము చేయు ఒక ఓటురు మన బాలికల ఉన్నత పాఠశాల”ను ప్రకటాలోని మహిళా విశ్వవిద్యాలయముతో జతపరచుట అని వాద్యమైనది కాని బయటి విశ్వవిద్యాలయముకంటె మనకుకల పైరెండు విశ్వవిద్యాలయములలో ఏదైన మన కుపయోగించగలిగినచో సర్వవిధముల మనకు మేలుకదా? అట్టి మార్గమొకటి ఇటీవల మనకు కానవచ్చుచున్నది

మొదటి దశ

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయాధికారులు మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష ౧౯౦౨ సంవత్సరకు కొత్తలు జరుపుచుండిరి ఆ కాలమున మొదటి ఫారము నుండి ఆరవఫారము (మెట్రికు) తరగతివరకు అన్ని విషయములు ఇంగ్లీషు మార్గమున నే బోధింపవలెనని విద్యాశాఖవారి ఆజ్ఞయై యుండెను

రెండవ దశ

కాని తరువాత విశ్వవిద్యాలయమువారును, బుద్ధిమంత గ్రేసరులగు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును జనుల మాతృభాష మూలమున విద్య చెప్పుట ఉత్తమమని గ్రహించి మొదటి, రెండవ మూడవ ఫారములలోకూడ విషయములన్నియు మాతృభాషలోనే బోధించవలెనని ఇంగ్లీషులో బోధించరాదని విద్యాశాఖ నియమములను శాసించిరి ఈ విధముగా రెండవదశ ఏర్పడెను

మూడవ దశ

కొంతకాలము ఈవిధముగా జరిగినతరువాత, ౧౯౨౦ సంవత్సరము మద్రాసు ప్రభుత్వ విద్యాశాఖవారు నంబరు [illegible]

[illegible] మంగా బోధించిరి. స్కూలు ఫైనలు (S. S. L. C.) పరీక్షలో అభ్యర్థులు తమ ప్రశ్నాపత్రములకు [illegible] [illegible] సులోనైనను వ్రాయవచ్చును, లేదా దేశభాషలోనైన వ్రాయవచ్చును అట్టి దేశభాషలోనే వారికి ప్రశ్నాపత్రము [illegible] బడగలదు. కాని గురుతుపెట్టవలెను. ఏదేశభాషలోనైనను జవాబులు వ్రాసెదరో ఆభాషలోనే నాల్గవ, అయిదవ, ఆరవతరగతులందు వారికి పాఠములు చెప్పియుండవలెనేకాని వారికిట్టి యవకాశమియ్యబడదు.”

దీనివలన జరిగిన దేమనగా. కొన్ని ఉన్నత పాఠశాలలలో [మద్రాసు రాజధానియందు] విషయములన్నియు దేశభాషలోనే ఆరవఫారము వరకు బోధించుచున్నారు. ప్రశ్నాపత్రములు వారికి దేశభాషలోనే యిచ్చుచున్నారు. వారుజవాబులు దేశభాషలలోనే వ్రాయుచున్నారు ఈ విధముగా స్కూలుఫైనలువరకు ఇష్టము వచ్చినవారికి దేశభాషలలోనే చదువుకొని సర్టిఫికేటు పొందువకాశము కలిగినది

నాల్గవ దశ

ఇప్పుడు విద్యార్థులు మద్రాసు రాజధానిలో ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్న దేమనగా, ఇష్టమునిాద విడిచిపెట్టక అన్ని ఉన్నతపాఠశాలలలోను స్కూలుఫైనలు పరీక్షవరకు నిర్బంధముగా అన్ని విషయములు దేశభాషలలో నేర్పవలయును ఇదియు అంగీకరింపబడినదని తెలియుచున్నది దీనివలన మద్రాసు రాజధానిలో ఈ ౧౯౩౭ సంవత్సరమునుండి అన్ని హైస్కూళ్లలోను స్థానికమగు దేశభాషలలోనే బోధింప వారంభించినారు అనగా ౧౯౩౭ లోజరుగు స్కూలు ఫైనలు పరీక్షలో అందరును నిర్బంధముగా దేశభాషలలోనే బోధనము నందెదరు

మనస్థితి

పైమార్పులు చేయుచున్నవారు ఎవరు? మద్రాసులోని స్కూలుఫైనలు బోర్డువారు మనరాజ్యమునకు ప్రత్యేకముగా నొక స్కూలు ఫైనలుబోర్డు ఉన్నది ఈ రెండును మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము వలన నంగీకరింపబడినవి కనుక పదవియందు రెండును సమానములే. కనుక మద్రాసు బోర్డువారు చేసిన సౌకర్యమేమన బోర్డువారు చేయుటకు అటంకముండ గూడదు కనుక మనప్రభుత్వ విద్యాశాఖవారుకూడ హైస్కూళ్లలో ప్రథమపక్షము బాలికల హైస్కూళ్లయందైన దేశభాషాద్వారమున విషయములు బోధించుటకు అనుజ్ఞనిచ్చుటయును అంత కోరబోయినను ప్రశ్నాపత్రములు దేశభాషలోనేయిచ్చి జవాబులు దేశభాషలో వ్రాయుటకనుజ్ఞ యియ్యవచ్చును ఇట్లు చేయుటవలన స్త్రీ విద్యాభివృద్ధియగును ఇది విద్యాశాఖవారివలన మనము మన బాలికలును, మన స్త్రీజాతియు పొందవలసిన న్యాయమగుహక్కు ప్రభుత్వమువారు దయామయులై యిట్టి సౌకర్యము మనకు కలిగింతురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము ఈ మాత్రము అనుకూలము కలుగనిచో, ఆంధ్ర స్త్రీలకు ఉన్నతవిద్య లభించుట అసంభవము

జిల్లాల వార్తలు

రాజ్యము ధనవంతమే, స్థాయివిషయమున వెనుకబడినది

మన నిజాం రాష్ట్రమును గూర్చి ఒక ప్రపంచ యాత్రికుని అభిప్రాయము

(ఒక విలేఖరి)

హన్మకొండ, ౨౮-౧౧-౪౩

శ్రీకృష్ణజయంతి

౨౨-౧౧-౪౩ శుక్రవారమునాడు, స్థానిక విద్యార్థి భజనమండలి పక్షమున, శ్రీ మార్కండేయ పద్మశాలీయ మందిరమున శ్రీకృష్ణ జయంతి జరుపబడెను.

పూజానంతరము, మ. రామేశ్వరరావుగారు పరమ పవిత్రమగు శ్రీకృష్ణుని చరిత్రను అందలి ముఖ్యాంశములను సభికులకు వివరించిరి. అధ్యక్షస్థానముగా వి. ఏ. రెడ్డిగారు (సైకిల్ ప్రపంచయాత్ర చేయుచున్నవారు)కూడా ఆనాడే యచ్చటికి దయచేసి విద్యార్థుల భజనయందు పాల్గొనిరి. తమ యాత్రయొక్క ఉద్దేశ్యములను గురించియు, తమ అనుభవములగురించియు చాలాసేపు ఆంగ్లమున ముచ్చటించిరి. తరువాత మిగత కార్యక్రమము యథావిధిగా జరుపబడెను.

వి. ఏ. రెడ్డిగారి రాక

సైకిల్ ప్రపంచయాత్ర చేయుచున్న వి. ఏ. రెడ్డిగారు ...

తల్లి తన పిల్లలతోసహా బావిలో పడుట

వారిని పైకిలాగుటలో ఒక బాలికయొక్క ధైర్యము

...

పాల్వంచ సంస్థానములో విద్యావ్యాప్తి

...

కె. పురుషోత్తమరావు

మానవప్రవృత్తివల్ల గ్రామసున్నద్ధి

(విలేఖరి)

...

౧౦ ఇండ్లు కొట్టుకొనిపోవుట

...

స్థానిక వార్తలు

హైద్రాబాదులో ఆర్యసమాజ స్థితి

వాలంటీరులకై సార్వదేశిక కార్యప్రతినిధి సభవారి ప్రయత్నములు

...

వైద్యాలయ మోతమద్

అఫ్జలుసాహిరోడ్డు మూత

పురపాలక సభవారి తీర్మానము

పైవారి ౩౦ మెహరునాడు ఉదయమున ౧౧ గంటల వేళ సభాపతి లక్ష్మణరాయరావు బహద్దరుగారి అధ్యక్షతతో సభ సమావేశమయ్యెను. ఇందు కొలువు విషయముల గురించిన పత్రాలు చదివి వినిపింపబడెను. ఒక వెలలో ఇద్దే అపదలు కలుగలేదట.

అఫ్జలుసాహి రోడ్డును రాత్రి ౧౦ గంటలనుండి ఉదయము ౬ గంటలవరకు మూసియుంచుటకును, దీనిఖర్చులకుగాను రు ౫౦౦ లు మహారాజా (మూలధనము)నుండివినియోగించుటకు ప్రతిపాదించబడెను. వాద వివాదములు జరిగినతరువాత రోడ్డుమూసెదమని ఒక మాసము ముందుగతో ప్రజలకు నోటీసు ఇయ్యవలసినదని తీర్మానింపబడెను.

మలేరియా కేసును గురించిన పనిని ఒక సంవత్సరము వరకు జారీ ఉంచవలసినదనియు, పురపాలక సంఘమువారు వ్యయములలో సగము భరించవలయునని తీర్మానించిరి. ఇతరవిషయముల చర్చ సమయములేనందున అప్పటికి వాయిదా వేయబడెను. మరియు ౧౧½ గంటలవేళ సభ సమాప్తమాయెను.

సదరుమహాసభలో క్రొత్తఏర్పాట్లు

నగరములోనున్న కచ్చేరీలో క్రొత్త ఏర్పాటులు జరుగనున్నవి. వీని సందర్భములో కొన్ని బదిలీలు జరుగగలవనియూ వదంతిగానున్నది వివరములు ముందు తెలియగలవు. [హై. స.]

అంజుమనె ఇత్తిహాది వ తరక్కీ

కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికతారీఖు

పై సంఘముయొక్క సభాసదుల మహాసభ ౧౩౪౪ ఫసలీయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమును ఎన్నుకొనుటకుగాను ౭ ఆబాను ౧౩౪౩ ఫ బుధవారమునాడు ఉదయము ౯ గంటలకు మొజంజాహి రహితోనియా హాలులో జరుగును.

రాజాబహద్దర్ వెంకటరామారెడ్డిగారికి సానుభూతిలేఖ

సికిందరాబాదు పరోపకారిణి బాలికాధర్మ పాఠశాలవారు మ. రా. రా. శ్రీ రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డిగారికి ఈక్రింది సానుభూతిలేఖను వ్రాసిరి —

మహారాజశ్రీ రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డిగారి సన్నిధికి —

అయ్యా!

తమకు కలిగిన పత్నీవియోగమునుగూర్చి సికింద్రాబాదు పరోపకారిణి బాలికాధర్మ పాఠశాలయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమువారును, బాలికలును, అధ్యాపకురాండ్రును మిక్కిలి చింతిల్లితిమి. పరమేశ్వరుడు తమసతిమణియొక్క ఆత్మకు శాంతిని ప్రసాదించుటయేగాక యీదుర్భరమైన దుఃఖమును భరించుటకు తగిన ధైర్యమును తమకును తమకుటుంబమువారికి నొసంగవలయునని ప్రార్థించితిమి. అవిలంఘ్యమైన దేవుని యాజ్ఞకు మనమందరమును శిరసావహించవలయును. మరణముకూడ పరమేశ్వరుని ప్రేమనే చాటుచున్నది. అన్నియూ తెలిసిన తమకు విశేషించి వ్రాయవలసినది లేదు. పరమేశ్వరుడు వియోగదుఃఖమునకు తగిన ధైర్యమును తమకు ప్రసాదించునుగాక!

తమవిధేయుడు

ఆర్. కే. వాసుదేవముదలియారు

గౌరవకార్యదర్శి

ఉస్మానియా టెక్నికల్ సంస్థకు క్రొత్త ప్రయోగశాల

దీనికొరకు ఒక ప్రయోగశాల అవసరమైనది. ఏలయన గాజెటీలలోనిలో [illegible] ఇంజనియరింగు కోర్సు వృద్ధియున్నవి [illegible] భాగములో [illegible] యంత్రములను మా [illegible] చేసెదరట.

[illegible]

[illegible] ఎక్స్టెన్షన్

౧ అన్ని [illegible]

లేదని సర్వజనవిదితమే కొన్ని గ్రామములలో తరి

కాలమాన నివేదిక

మహాదు ౧౭ తో అంతమగువారము

శీతోష్ణస్థితి

వర్షము కొన్నిచోట్ల సమానముగాను, కొన్నిచోట్ల ఎక్కువగాను—యిట్లు అనేకస్థలములలో కురిసెను. రాయచూరు జిల్లాలలో కొద్దిగా కురిసెను. ఔరంగాబాదు జిల్లాలోని కన్నడ్ లో అన్నిచోట్లకంటె ఎక్కువవర్షము (౧౩.౧౦ ఇంచులు) కురిసెను. రాయచూరు జిల్లాలోని గంగావతి, లింగ్సుగూరులలో అన్నిచోట్లకంటె తక్కువ వర్షము (ప్రతిరోజుకొకటను ౦.౭౦ ఇంచులు) కురిసెను. సరాసరి ప్రతిజిల్లాలో ను. ౩.౧౫ ఇంచుల కురిసెను ఆకాశము అన్నిజిల్లాలలోను సామాన్యముగా మబ్బుకలిగి ఉష్ణ్యాంశములు మామూలుగానే యుండెను.

పైరు

ఎడతెగని వర్షముచే అక్కడక్కడ ఖరీఫు పాడగుటచేతను, పొలములలో పనిచేయుటకు కూడ కష్టమగుటచేతను వర్షము కొంతతగ్గిన బాగుండునని రైతులు అనుకొనుచున్నారు. ఖరీఫుకలుపుతీయుచున్నారు. పైరు బాగాపెరుగుచున్నది. రాయచూరు జిల్లాలో అక్కడక్కడ చెప్పదగినంత ఖరీఫుపైరు బాగుండెను. అజిల్లాలో కొన్నిచోట్ల ఖరీఫు విత్తుట యింకా పూర్తికాక జరుగుచున్నది. మహబూబునగరు జిల్లాలో అడవి కాకి తెగులు తగ్గింపబడినది. నల్లగొండలో క్రొత్తగా పురుగుతెగులు తగిలినట్లు తెలిసినది.

అక్కడక్కడ అతివృష్టిఉండుచున్నది. నాటుచున్నట్టు కలుపుతీయుటయు కొన్నిస్థలములలో జరుగుచున్నది మొత్తముమీద పైరు మంచిగానున్నది. కాని వరంగల్లులో తెలుగువల్ల అల్పపైరుకు నష్టము కలుగుచున్నట్లు తెలిసినది.

సిరు, మేత

సిరు, పచ్చిగడ్డిచాలయున్నది. మెదకు, నాందేడు, ఔరంగాబాదు, బీడు, నాందేడు, బీదరుజిల్లాలలో సన్నిపాతము గాలికుంటు, జ్వరము మొదలగు ఇతర ప్రదేశములలో పశువ్యాధి గలదు.

ధాన్యముల చిల్లరధరలు

గోధుమలు	హాలీయా	౧౬	౧౪	సేర్లు
బియ్యము	,,	,,	,,	
జొన్నలు	,,	౧౫	,,	

ఉద్యోగవిషయములు

ప్రభుత్వసభ (కౌన్సిలుకోలు) వారినాదుక ప్రకారము వీరికి ౧ జనవరి ౧౯౩౫ నుండి వటీఫా (ఉపకారవేతనము) యిచ్చి కాలీమాతు (విద్యా) శాఖలోనున్నవారి యుద్యోగమునుండి ముక్తి కలిగించుటకును మ. ఘ. వ ప్రభువుగారు అంగీకరించిరి.

నిజాముకాలేజిలో ప్రొఫెసరుగా నుండినఫజ్లెహక్ సా. ఇంగ్లాండుకు వెళ్లుటకై రెండుసంవత్సరముల సెలవియ్యబడిన దిగదా. వారిస్థలమున (రు ౫౦౦ నుండి ౧౦౦౦ జీతముమీద) మిస్టర్ మార్టిన్ ఓ.బి ఇ ఎం. ఎ పూర్వముమిషనరులోని ఇస్లామియాకాలేజియందు ప్రొఫెసరుగ పనిచేసినవారు ఏర్పరుపబడిరి మార్టినుగారికి రు ౧౦౦౦ కలాసులజీతము. ఇకముందు రాచిన తరువాత వీరిఉద్యోగము పొడిగింపబడదని షరతు కలదు.

తహసీలుదార్ల బదిలీ —

౧ బషీరుద్దీను అహమద్ సా॥ దేగులూరునుండి దేవరుద్ర.

౨. పరమానందదాసు సా॥ పాఖాలనుండి లింగసుగూరు.

౩ సయ్యదు అఖ్తారుజ్జమాసా॥ పాఖాలకు,

౪ ,, ఆహమ్మదలిసా॥ సిరిసిల్లకు.

౫. జమీరుద్దీనుసా॥ ఉట్నూరుకు.

ప్రభువుగారి రజతోత్సవమునకు సన్నాహములు

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారి రజతోత్సవ సన్నాహములు ఆరంభమైనవి పూర్వపుప్రభువుగారి వలెబదిరిత్సరముల జాగీరు తీరుకప్పము మినహాయించబడునని చెప్పుకొనుచున్నారు.

లోకప్రోకలు

౧ ఆబాను గురువారమునాడు మహ్యాహ్నానంతరము నీరు అపురంగాబాదు వెళ్లనున్నారు.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునందు ఎం. ఏ. పరీక్షలో గెలుపొందిన భారతచంద్రగారు కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమునకు పోవుటకై సెప్టెంబరులో వెళ్లుచున్నారు. వీరువిశ్వవిద్యాలయందున క్రికెటు ఖేలమునందును ప్రఖ్యాతిగాంచినారు. వీరికి వారి మిత్రులతో విందులు జరిగెనట!

అదాలతు అధికారులబదిలీ

౧. మహబూబునగరమునకు, అహమదుల్లాసా॥ నాందేడునుండి.

౨. నాందేడునకు సయ్యదు మహమ్మదు హసనుసా॥ ఉస్మానాబాదునుండి

౩ ఉస్మానాబాదునకు, బషీరుద్దీను అహమద్ సా॥ బీడునుండి

౪. బీడునకు, మ. ఫైజాహసనుసా॥ మహబూబునగరమునుండి.

పరీక్షలో దొంగవద్ధతుల నవలంబించిన అభ్యర్థులకుశిక్ష

౧౩౪౩ ఫసలి మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలో అక్రమపద్ధతులనవలంబించినందుకుగాను ఈక్రింది అభ్యర్థులకు ౧౩౪౬ ఫసలికిపూర్వము ఏపరీక్షలోను చేరనియ్యకూడదని ఇంతెజామియ్యవారు నిషేధించినారు —

రిజిష్టరునంబరు	పేరు	ఏకాలేజివారు
౩౨౫	గులాంఅహమదు వ॥ గులాంఅహ్మదుఖాను	ఔరంగాబాదు
౪౨౬	మ. అబ్దుల్ అలీం ఆర్జీ వ॥ అబ్దుల్ హలీం	గుల్బర్గా

రఘునాథమల్లు బ్యాంకికిగూడ స్టాంపురుసుమునిబంధన

ఈ బ్యాంకికిగూడ హుండీ చెక్కులు మొదలైనవాని పైన స్టాంపురుసుమును చెల్లించవలసినదని ఆజ్ఞయైనట్లు తెలియుచున్నది

మోటారుక్రింద బాలుని కాలు విరుగుట

౩౦ మెహరునాటి సాయంత్రము మూడుగంటలవేళ ఉస్మానుగంజ్ యందు ఒకపిల్లవాడు మోటారుక్రింద పడినందున వాని కాలు విరిగి అక్కరకురాకుండ పోయినది

నేరముచేయగుంపు పట్టుపడుట

ఇంగ్లీషుయిలాకానుంచి ఇట్టిగుంపొకటి హైదరాబాదురాజ్యములో సాధువులవేషములతో వచ్చుచుండగా ఇంగ్లీషుయిలాకాలో పట్టుకొనిరి వీరివద్ద తులసీదాసు రామాయణము, శివుడు గణపతి హనుమంతుడు వీరి విగ్రహములుండెను ఇదియున్నియు పోలీసులకు పట్టుపడెను

పోలీసు ముంతజింయింట్లకై ౪౨౦౦ రూపాయల మంజూరి

నిజామాబాదు జిల్లాలోని డిచ్పల్లియందు పైగ్రామమున పోలీసుముంతజిముగారికై ఇండ్లుకట్టుటకు ౪౨౦౦ రూపాయలు [illegible] మంజూరు చేయబడెను

హరిజనుల వివాహమునకు సవర్ణులు వచ్చుట

[illegible] శ్రీయుత [illegible] వివాహము [illegible] తేదీన జరిగెను. [illegible] హైదరాబాదు [illegible] ఎందరో [illegible] పాల్గొనిరి. పాల్గొనినవారిలో [illegible] శ్రీమతి [illegible] శ్రీయుత [illegible] గారు, శ్రీయుత [illegible] ప్రతాపరెడ్డిగారు, శ్రీమతి [illegible] గారు మరియు [illegible] కుమారి [illegible] హైదరాబాదు [illegible] పాల్గొనిరి. [illegible]

వివాహము బ్రహ్మసమాజపద్ధతిపై జరుపబడెను. శ్రీయుత [illegible] రావుగారు [illegible] వహించిరి. [illegible]

ఇట్లు
"[illegible]"

హైదరాబాదులో హైదరిగారి ఉపన్యాసపు బ్రాడ్‌కాస్టు

[illegible] హైదరి [illegible] హైదరాబాదు [illegible]

నవాబ్ [illegible] గారి జబ్బు

ఈ [illegible] బహద్దరు, [illegible]

శాసనసభా [illegible] వకీలు అభ్యర్థులు

[illegible]

([illegible]) (గో. ప. స్వ.)

ఒక షష్ఠిపూర్తిమహోత్సవము ఉద్యోగికి శిక్ష

[illegible]

ఈ [illegible] చేయుటకు [illegible]

రాజకీయ

[illegible]

[illegible] హైదరాబాదు [illegible]

[illegible]

[illegible]

పురపాలకసంఘపు ఎన్నికల తేదీ

[illegible] ఎన్నికలు [illegible] జరుగునని తెలియుచున్నది.

[illegible] సాహిత్యసభ

[illegible] గ్రంధివని."

అధ్యక్షునకు వందనములతో సభ ముగిసినది. [illegible] విషయము [illegible] ఉత్సాహముతో [illegible]

"[illegible] గుర్బా" అనాథాలయము

[illegible] పట్టు, [illegible] పట్టు, [illegible]

నవాబు [illegible] బహద్దరు

[illegible] ప్రదర్శనమును [illegible]

పురపాలక సంఘమున [illegible]

[illegible] ఎల్.ఎల్.బి. [illegible]

"రిసాలా [illegible]" పై ఫర్మాను

[illegible]

ఉద్యోగ విషయములు

[illegible]

[illegible] ఘోషయించుట

[illegible]

నర్ అక్బర్ హైదరీ పతకము ఏర్పాటు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౧. [illegible]
౨. [illegible]
౩. [illegible]
౪. [illegible]
౫. [illegible]
౬. [illegible]
[illegible]

బౌనుహాలు [illegible] తెడు

విఖ్యాతమైన [illegible] పింగళి వెంకట [illegible] ప్రతిపాదన [illegible] శ్రీయుత [illegible] ప్రతిపాదన చేసియుండిరి. [illegible] (గో. ప. ప్ర.)

నారాయణగూడెము [illegible]

విఖ్యాత విద్వాంసుడగు [illegible]

ఉద్యోగ విషయములు

[illegible]

అల్లుపాల్లో [illegible]

[illegible]

[illegible] విద్యా [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ఎం.ఏ., [illegible] ఎల్. [illegible]

౧. [illegible]
౨. [illegible]
౩. [illegible]
౪. [illegible]
౫. [illegible]
౬. నాటకము [illegible]

ఖాసూసమూ—గస్తీ వినారా

జాగీర్లలో కోడిపెట్టు కొట్టుటను

మూర్ఖ నిక్కీ

[illegible] దెబ్బలు [illegible] ఒకటి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

గొప్ప మొకద్దమాలో తీర్పు

[illegible] తీర్పు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వివరించిరి.

నగర వీధులలో విద్యుద్దీపము ఏర్పాటుల

వివరములు

నగరములోని ఏయేవీధులలో విద్యుత్తు (ఎలెక్ట్రిసిటి) [illegible] ఏయేవీధులలో [illegible] ప్రకటించినారు.

పశువులమేత వన్ను లక్ష

పశువుల [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అయినది.

రేడియోకార్యాలయ పరిశీలన

[illegible] ౩౦ [illegible] కార్యాలయమును చూచిరి.

ఉస్మానియావిశ్వవిద్యాలయము తెలుగు మండలి

మామండలి ప్రథమ వార్షికోత్సవము, [illegible] ఫసలీ (౧౮ సెప్టెంబరు ౧౯౩౪) శుక్రవారము సాయంత్రము ౫ ఘంటలకు జరుగును. [illegible] ప్రార్థితులు.

ఇట్లు

బి. వి. రామారావు,

కార్యదర్శి

ప్రకటన

[illegible]సామాన్ల వేలము

ఇందువలన [illegible] [illegible] మనగా పాతకట్టెలు పాడువానివి ౧౮ అక్టోబరు ౧౩౪౩ ఫసలీ బుధవారము సాయంత్రము ౫ ఘంటలకు చారుమినారు సమీపమున యుండు మాల్‌వాలా దేవిడీలో హర్రాజు చేయబడును కావలసినవారు సామానులు చూచుకొనవచ్చును వివరములు తెలుసుకొనగోరువారు దేవిడీ దర్వాజపై అంటించబడిన యిస్తిహారు చూచుకొనవచ్చును.

మాలెకను కమేటి

శివరాజబహద్దరు

ఎస్టేటు

గోలకొండ కవులసంచిక

ఇంతవరకందిన తర్వాతికవులపట్టిక

౧౮౫. దొంతిరెడ్డి పట్టాభిరామారెడ్డి

౧౮౬. రామచంద్రకవి శతావధాని [గోపాలపేట

౧౮౭. రంగరాజు వెంకట ధర్మారావు [దేశముఖు

౧౮౮. కాలకవి జాజాల వాసుదేవశర్మ

౧౮౯. సముద్రాల రామానుజాచార్యులు

౧౯౦. భిదిరె లక్ష్మణశాస్త్రి

౧౯౧. శ్రీరంగయ్యమూర్తి

౧౯౨. యామవరము రామశాస్త్రి

౧౯౩. శతావధాని చంద్రమౌళిశాస్త్రి

౧౯౪. రాళ్లబండి రాఘవయ్య

౧౯౫. తజాల్లి లక్ష్మణదాసు

౧౯౬. శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మ [illegible] [కాల యతీంద్రులు

౧౯౭. అంబటి లక్ష్మీనృసింహరాజు

౧౯౮. టి. పాండురంగయ్య

౧౯౯. పూజారి సోమలింగకవి

౨౦౦. భోగంసెట్టి బాలయోగి

౨౦౧. శ్రీరంగానందస్వామి

౨౦౨. యస్. బి. రాములు

౨౦౩. కందాలలక్ష్మీనృసింహాచార్యులు

౨౦౪. శేషం స్కందరాచార్య

౨౦౫. వారణాసి రామయ్య పాత్రీదాసు

౨౦౬. ఆకుల లక్ష్మీనారాయణ

౨౦౭. "కవికోకిల" సావశాస్త్రి

౨౦౮. శి. రాఘాకిషనరావు

౨౦౯. గద్దం రామదాసు

హైదరాబాదు బజారుధరలు.

[గోదావరి లక్ష్మీనరసయ్య [illegible]]

9—9—1934

			పల్లా 1 కి	రు	అ
గోధుమలు:—తెల్లాల్లు			[illegible]	13	0
బియ్యము:—దొడ్డువి			[illegible]	11	0
,, నానకరాంలు కొత్తవి			[illegible]	12	8
డిటో	పాతవి			13	8
,, [illegible] కొత్తవి				12	0
డిటో	పాతవి			14	10
,, రామసాగరాలు	కొత్తవి		[illegible]	13	10
డిటో	పాతవి		[illegible]	13	12
కందులు	పెద్దవి			11	0
డిటో	చిన్నవి		[illegible]	10	8
కందిపప్పు	పెద్ద		[illegible]	15	4
	చిన్నవి		[illegible]	14	8
పచ్చపెసలు				9	4
పెసలపప్పు				13	8
తెల్లశెనలు				7	0
మినుములు				8	0
మినపపప్పు				13	8
[illegible]				5	12
జొన్నలు				9	8
[illegible]శెనగలు				13	2
పప్పు				12	8
[illegible]				2	8
పత్తిగింజలు				6	0
అలచందలు				9	12
[illegible]				11	4
బటానీలు				9	4
బెల్లము			[illegible]	20	8
ఎఱ్ఱచక్కెర			[illegible]	24	0
వేరుసెనగ గింజలు				11	8
నమువు	12 సేర్లకు			13	0

మతవిరోధములకు సర్ అక్బర్ హైదరిగారి 'ఉర్దూ' మాత్ర

బొంబాయిలో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ పొగడ్త

పూనాలో సర్ అక్బర్ హైదరిగారికి వివిధ మతస్థుల స్వాగతము

౧ అక్టోబరు సేద పూనాలో మహమ్మదీయ విద్యామహాసభాధ్యక్షత వహించుటకై పూనాకు వెళ్లిరి

పూనాలో నవాబుగారికి బొంబాయి రాష్ట్రములోని వివిధ ప్రాంతములనుండి వచ్చినవారు స్వాగతమొసగిరి. అచ్చట వీరికి స్వాగతమిచ్చినవారిలో రాజా ధనరాజగీర్జీ గోస్వామిగారు, పరోపకారిదేవిగారుకూడ నుండిరి. వీరిక్కడ మహరాజే కదా.

స్టేషనునుండి వీరు ఊరేగింపుతో తీసికొనిపోబడిరి మార్గమునకున్న అనేకసంఘములవారు వీరిని పుష్పమాలాలంకృతుల గావించిరి. "హరూబాల్''లో సభ జరిగినది అది వీరు వెళ్లువరకే క్రిక్కిరిసియుండెను సభాకార్యము ఖురానుపఠనముతో నారంభమయ్యెను.

కర్నాడా బాబర్ సాబ్ (ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు సభాపతునకు స్వాగతమొసగెను. తరువాత అధ్యక్షులు ఉపన్యాసమొసగిరి.

అధ్యక్షుని తరువాత చందావర్కరుగారు, బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయపు వైసుఛాన్సెలర్ను వారితరువాత పరోపకారిదేవిగారును ఉపన్యసించిరి.

నవాబ్ సర్ హైదర్ నవాజజంగు బహద్దరుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

సోదర సోదరీమణులారా!

బొంబాయి ప్రాంతపు మహమ్మదీయ విద్యామహాసభకు నన్ను అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనుట నాకెంతయు గౌరవము. పూనానగరమున ఈమహాసభ సమావేశమగుట చాలమంగళప్రదము. ఈస్థలము మహారాష్ట్రులకు కేంద్రస్థానము. ఈస్థలము మహారాష్ట్రుల రాజకీయాభివృద్ధిని. వీరితో మహమ్మదీయులకు కలిగియుండిన సాంఘిక, మైత్రీసంబంధములు ఈసందర్భమున జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది ఇప్పటికాలమున పూనానగరము విద్యలకుకేంద్రము కనుక ఇట్టిస్థలమునమహమ్మదీయులు తమ విద్యావిషయములనుగురించి ఆలోచనలు సల్పుట ఎంతయు తగియున్నది ఉత్తర హిందూస్థానములో మొగలులకును, మహారాష్ట్రులకును కలహములు కలిగియుండిన కారణమున దక్కనులోని మహమ్మదీయులకును మహారాష్ట్రులకును శతాబ్దములవరకు మైత్రియుండిన విషయమును మనము మరచిపోగూడదు ఉత్తర హిందూస్థానములో రాజపుత్రులు తమ మహమ్మదీయ రాజులకు చేదోడు వాదోడుగా నుండినట్లే దక్కనులో మహమ్మదీయులకును మహారాష్ట్రులకును అట్టిసంబంధమే యుండెను

"పేష్వా" శబ్దము నుపయోగించుట

బహమని రాజ్యాంతమైన తరువాత ఏర్పడిన బీజాపురము బిదరు గోల్కొండ అహమదునగరము బిరారులోని మహమ్మదీయ రాజ్యములలో అభాయము సంబంధమైన పనులను, పేషాకార్య నిర్వహణములో చాలవరకును మహారాష్ట్రుల చేతిలోనేయుండెను దక్కనులో మహారాష్ట్రరాజ్యము స్థాపితమైనపిదప, పేష్వాలపాలనము ఆరంభమైన తరువాత మహారాష్ట్రులకు మహమ్మదీయులతో మిత్రభావము ఏర్పడెను "పేష్వా"శబ్దము ఫారసీకి దీని పదవిగా యుపయోగపరచుకొనుట నిదర్శనము కాలేదు.

దక్కనులోని మహమ్మదీయరాజులు తమ హిందూప్రజల విద్యాబుద్ధులకొరకు ఏర్పాటుచేయుటయే కాక వారికొరకు వ్యాయామశాలల నూడ ఏర్పరచిరి వారికాలములో హిందువులకు ఉద్యోగములు సంపాదించుకొనుటకును అభివృద్ధి చెందుటకును మార్గములు కలిగియుండెను

పరస్పర స్నేహము

పూర్వము హిందూ మహమ్మదీయుల కలహములు లేవు మాటయేలేదు. వారికి ఐకమత్యముండెను అప్పుడు పోరాటమునకు కారణము లేకయుండెను పేష్వాలు ఎల్లప్పుడు మసీదుల గౌరవించిరి ఇక మొగలు చక్రవర్తులను చూడగా, వారికి హిందూప్రజల మనస్సును సంతసింపజేయుటయు, వారిశాంతియు ముఖ్యోద్దేశముగా నుండెను. కనుకనే పంధ్యామహారాజాగారి సూచనపై గోహత్య నిషేధింపబడియుండెను మహమ్మదీయ ప్రభువుగారు గోహత్యను నిషేధించి ఫర్మాను జారీచేసిన వార్త మీకు జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను.

వైమనస్య చికిత్స

మన రెండుమతములవారికిని యొకరి చరిత్ర యొకరికి బాగా తెలియకుండు" వైమనస్యము కలిగినది కనుక సరియైన చరిత్రను పఠించుటయే దీనికి చికిత్స

నేను పూర్వకాలము హిందూమహమ్మదీయుల సంబంధ మెట్లుండెనను విషయమునుగూర్చి కొంత దీర్ఘముగా చెప్పితిని ఏలయనగా ఇప్పటికాలమున ఇది చాల ముఖ్యసమస్య దీని పరిష్కారముపైననే అభివృద్ధి ఆధారపడియున్నది, మన గతకాలము శాంతికరముగ నుండెననియు, మన చరిత్ర సమిష్టిదనియు మనము మరచితిమి

ఇక మహమ్మదీయుల విద్యాసమస్యలనుగూర్చి కొంచెము చెప్పెదను

మహమ్మదీయ విద్యాసమస్య

విద్యయొక్క ఉద్దేశ్యము సద్వర్తనము కలిగించుట ప్రతి జాతికిని ప్రతి మతమునకును ఉవిషయమున నేదు దృక్పథమున్నది కొందరు పిరివిద్య అవసరమని తలపరు' మహమ్మదీయ మతమునకు పిరియే మూలాధారము కనుక ఉవిద్యవారు తమ అవసరములకు చాలునని తలచుచున్నారు. ఉవిద్యకొరకు ప్రత్యేక పాఠశాలల నిర్మాణము కొన్ని ప్రత్యేకస్థితులలో అవసరమేమో, కాని సర్వసాధనమున వానివలన దుష్ఫలితములు కలుగును మతవిద్యకు ఆధ్యాత్మిక యోగ్యత అవసరము మతసహిష్ణుతకు ఆధ్యాత్మికౌన్నత్యము అవసరము మతములలో గొప్పవారగు వారు సహాయబుద్ధి ఎక్కువగా ప్రదర్శించినారు తద్విరుద్ధముగా మతములలో కలహముల రేంచుట సంకుచితపరుల లక్షణము నా అభిప్రాయమున, మన చరిత్ర, మన నాగరికత, మన సంప్రదాయము వీని నైక్యపరచుటకు ఒకటేమార్గము అదేదనగా "ఒకభాష" ఇక, అభాషయేది?" అను విషయమున నా అభిప్రాయమును ఖండితముగా వేయున్నది

ఉర్దూ భాషా యోగ్యత

దేశమునందంతటను ఉర్దూభాషనందరు మెచ్చుకొనుచున్నారు దీనియందు దినదినాభివృద్ధియగుచున్నది దీని ప్రత్యేకలక్షణములు మూడు [౧] సంగ్రహముగానుండుట [౨] వైశాల్యముపొందు యోగ్యత [3] ఇప్పటికాలపు హైన్సను ఇముడ్చుకొను శక్తి

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము

హైదరాబాదులోని ఈ విశ్వవిద్యాలయ విషయమున నాసుగల అభిమానము మీకు తెలిసినదేయున్నది దీనితో ఉర్దూభాషద్వారా విషయముల నేర్పబడు కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వము ఇదియొక అశ్చర్యకరమగు పరీక్షయని మాత్రమే తలంచుచుంటిమి.

ఉర్దు భాషా పోషకుడు దక్కను ప్రభువు.

నిజాము ప్రభుత్వమువారు సైన్సు, ఇతర విషయములను గురించి వ్రాయించిన తర్జుమాగ్రంధముల విషయము అందరికిని తెలియును ఉపనియు, ఇంకను హైదరాబాదులో జరుగుచున్న ఇతర ముఖ్యకార్యములను తలచిచూచినచో, ఉర్దూభాషనుపోషించి తన్మూలమున హిందూదేశమునందు ఐకమత్యము, మైత్రికలిగించు మహోపకారి! అలాహజరత్ దక్కను ప్రభువు, నవాబ్ మీరుఉస్మానలీఖాను బహద్దరు అని మీరందరును నాతో ఏకీభవించగలరు నాఅభిప్రాయము మేమనగా, మనము మనబాలికలను విద్యాభరణములతో నలంకరించవలయును పిత్రుపురుషులు ఏదేనికారణముచేత విద్యార్జనావకాశములను గోలుపోయిరో వారికి విద్యచెప్పించు ఏర్పాటుచేయవలెను ఈసందర్భమున విక్టోరియా [జెరెస్] పినిమూవంటి నూతనపరికరములవలన కలిగిన ,యభివృద్ధి ఉద్యాహ్యప్రదమైనవి ఉపయోగించుకొనినచో దేశములోని ప్రజాసమూహముల విద్యాలాభములు కలుగగలవు.

స్త్రీ, పురుషులకు కలిపి విద్యాభ్యాసము

రాజధాని చెన్నప్రభుత్వమువారి సర్ అల్లాడి కృష్ణస్వామిఅయ్యరుగారు ౧౯౩౮ అగస్టు కింద కేదీని ట్రయాంత్రటూటోరియలు కాలేజి వారి కోత్సవ సందర్భమున అధ్యక్షతవహించి ఉపన్యసించుచూ, "పురుషులను స్త్రీలును ఒకరికొకరు అనురూపులు, ఇరువురువొకేగాని పరిపూర్ణత వహింపదు, అందుచే స్త్రీలను పురుషులను కలిపి ఒక ప్రదేశమున విద్యగొనరు పద్ధతులవ వారియందు ఉన్నతమగు ప్రతిభావిశేషములు బాగుగవికసించి జాతీయాభ్యుదయమునకు తోడ్పడగలవని నుడివిరి"

మరియొక హిందూ బాలికను ఫకీరు అపహరించుట

ఢిల్లీ, సెప్టెంబరు౩ —

ఒకఫకీరు జీయాబాదునందు ఒక అందమైన హిందూబాలికను వెంటనిడుకొని తిరుగుచుండగా వారిని అరెస్టుచేసి యిచ్చటికి తీసికొనివచ్చిరి. ఢిల్లీనగరమున సాదర్ బజారునందు ఆమె నివసించుచుండెను ఆమెయింటికడనే ఆఫకీరును ఉండెను. ఆమెతో మెల్లగ పరిచయముచేసికొని కట్టుటకు మంచివస్త్రములను, తినుటకు రుచికరమైన వస్తువులను యిత్తునని ఆశచూపి ఆమెను వెంటదీసికొని పోయినట్లు తెలియుచున్నదే.

కాంగ్రెసు హౌసువద్ద నిరుద్యోగుల సత్యాగ్రహము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు ౩ —

నిన్న కాంగ్రెసు ఎన్నికల స్థానమున నిరుద్యోగకార్మిక సంఘాధ్యక్షుడగు అబ్దుల్ హిరాను మిఘాగారిని కాంగ్రెసు హౌసునకు వచ్చి సత్యాగ్రహమొనరించిరి లోపలివారు వెలుపలకును వెలుపలివారు లోపలికిని రాకుండ వారు దారికడ్డముగా పరుండిరి వీరిట్లు ఆకస్మాత్తుగా వచ్చుటచే కాంగ్రెసు నాయకుల కేమియును తోచక టెలిఫోనులో మిఘాగారి కెరింగించిరి' మిఘాగారు వచ్చి తనపెవరును అనుమానపరచలేదని తెలుపగా వారు వెడలిపోయిరి.

నారిమనుగారిని దూషించి మహాత్మునకు ఫిర్యాదుచేయుట

"బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము ని నాడు ఎన్నికల వివాదసందర్భమున కాంగ్రెసు వలంటీరులును ఉద్యోగులును నన్నుకొట్టిరిగాన విచారణ వేయగోరెదను" అని ఎన్నికలలో వోడిపోయిన పిమ్మట విచారణలో నారిమనుగారిని దూషించిన పంతకు అనుసరించు మహాత్ముని తంతినంపెను

శ్రీకస్తూరిబాయిగారి సత్యాగ్రహాశ్రమ సేవాసేవ్వు

గాంధిమహాత్ముని కస్తూరబాలో వారి సబరమతి ఆశ్రమమున కొంతకాలముండి ఆరోగ్యము పరిశీలించిన తరువాత, డాక్టరుల సలహాప్రకారము, రామదాసుగారును శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును కొంతకాలము సబర్మతి హరిజనాశ్రమమున నివసించుటకు నిశ్చయించిరి.

గుజరాతు విద్యాపీఠ పరిపాలనమునుగూర్చి ట్రస్టీలలో ప్రబలమగు భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినందున నిటుపై ని గుజరాతులోనే పనిచేయకుండుటకు ట్రస్టీలలో నొకరగు కాకా కలేల్కరుగారు నిశ్చయించిరి.

కాంగ్రేసులో చేరదలచు కార్మికుల షరతులు

కాన్పూరు, సెప్టెంబరు ౨ —

నిన్న రాత్రి రాష్ట్రీయ ట్రేడుయూనియను కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరిగినది. ఆకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా ఎన్నికొనబడిన ట్రేడుయూనియను సంఘసభ్యులు కాంగ్రెసు కట్టుబడునట్లు నిర్ణయించబడెనని కాంగ్రెసువారు వారిని నిర్బంధించుచున్నారు. కార్మికసంఘముల స్వేచ్ఛను కాంగ్రెసువారు అభివృద్ధి విషయములోను కాంగ్రెసువారు యొక్క వక్తవ్యము చూపవలెను" అనుతీర్మానము లామోదింపబడెను.

తిరువాంకూరు సంస్థాన చేతిపనుల విద్యాభివృద్ధి

తిరువనంతపురము, సెప్టెంబరు —

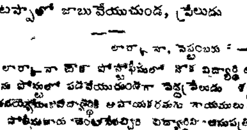
తిరువాంకూరు రాష్ట్రములో హరిజన ఎలెక్ట్రిక్ ఇన్స్టిట్యూట్ లకు ప్రారంభోత్సవము దివాను సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గారి చేతుల మీదుగా జరిగెను.

తిరువాంకూరు చేతిపనుల అభివృద్ధికి చేయవలసిన కృషిని మహారాజాగారును, గవర్నమెంటును నిర్ధారించినట్లు గారు ఉపన్యసించిరి.

టప్పాలో జాబువేయుచుండ, ప్రేలుడు

లాహోరు, సెప్టెంబరు ౨ —

లాహోరు ఒక పోస్టాఫీసులో ఒక విద్యార్థి తపాలు పెట్టెలో జాబువేయుచుండగా పెద్ద ప్రేలుడు కలిగెను. అతనికి ప్రమాదము కలిగినను గాయములు తగిలెను. పోలీసులు విద్యార్థిని అరెస్టుచేసిరి. పోస్టాఫీసులో జరిగినది పోలీసులు దర్యాప్తు చేయుచున్నారు. కానీ ఇట్టివి ఇదివరకు కనుపించుటలేదు.

వినోదం

కలికాలం, అన్నీ తల్లక్రిందులవుతున్నవి! దివస జరిగినది ఒక ముసలాయన సిగరెట్టు అంటించుకున్నాడు, ఆయన మరాటాయి పుచ్చిసి, అక్కడ ఉన్న కొంచము పొగ వాటాడు. సిగరెట్టు తగిలి బయలు అగ్గిపుల్ల జారవిడుచుకున్నాడు. యింకేమంది. బుగబుగమంటూ గడ్డం పట్టి అయింది ఒక పక్కకు కాలిపోయింది పాపం!

* * * * *

ఇకచిత్రం చూడండి ఆడవాళ్ళకు పిల్లలుపుట్టినారంటే యేమిచిత్రం, అందులో పుట్టినపిల్లలకు రెండుతలకాయలు బాగా లుగు చేతులు నాలుగుకాళ్ళు యిట్లాంటివి యెన్నో జరుగుతున్నవి పూర్వకాలము నాలుగుచేతులు, రెండుతలలు, మూడు నాలుగు తలలు, యిరవైచేతులు, వేయిచెవులు కలవాండ్లు

తీసారని ప్రాచీనగ్రంథాలు యాహ్యాన్ లెక్క కధలలో చదివి యింగ్లీషు డాక్టర్లు మందరి జాట్టుతాళ్లు చదువుకున్నారు. మొన్న మాకు (ఆఫ్రికాలోని పోర్చుగీసులో) నాలుగుచేతులు తొండముతల పిల్లవాడు పుట్టినాడట విఘ్నేశ్వరుడే పుట్టినాడనుకొన్నారు.

* * * * * * *

యిదికూడా చిత్రంకాదు కెండి మొన్న చైనాయిట్లో దేశంలో ఒకాయన ఆయనపేరు లింగ్ హ్వాపో అంటూ ఆయనకు కడుపునొప్పి కలిగిందట డాక్టరుసాబువచ్చి అదే కారణమని చూచిండి అన్ని పొట్టకు పెట్టి లోపల పెట్టుకొని చూచినాడు. యిందులో గుండెకాయ కొట్టుకొన్నట్లుండి తవ కేశవ చెపినాడు ముహూర్తంలో మంచిపిల్లవాడు పుట్టినాడు.

* * * *

మీరంతాగా మా పేరువిన్నారుకాబోలు, అతడు ఇగదేశమువాడు అయిన్ను కుస్తీలో చిత్తుచేసినవిసి లేదు యీ లోకంలో. రష్యాదేశంలో ఒక గొప్పపైల్వాన్. అతడు యూరోపులో తన ఇగకెట్టె అని పేరుపొందినాడు. విటి యాలా రాజుగారి తన్నలెంటూ యింట్లోనే ఇగ నేమను ద్వారా మానుచిటికెలో ముక్కలుచేస్తాడు అని వచ్చినాడు. ఇతని పేరు మీకు అవటానికి నోరు తిరుగుతదో లేదో, "జెప్పే" ఆయనే గామాతో కుస్తీపట్టినాడు చిటికెలో ఆయన ఓడి నాడు ఎట్టిదో ఆయనకే తెలియదు కండ్లుతెరిచి గామా నుచూచి "అబ్బా పెద్దపులే" అంటూలేచి పారినాడు

* * * * *

అయితే యీ భీంశా యెంతతింటే గామాదినము ఆనే వస్తువులటివిగా వినిపించావా లేదా? అని వ్రుంది విన్నవిడి ఆయన ఒకరోజుకుతిన్న కాబోలు మా ఈనీ ఇవే గారికి మామూలు ప్రకారంగా వుంది.

౫ పౌన్లు మాంసము రొట్టె
౬ ,, పాలు
౨ ,, వాదాముపలుకులు
౪ ,, పండ్లు

కాని ఆయన కుస్తీకు వచ్చేరోజుల్లో ఇంతకంటే ఎక్కువ తినుండి.

3 డొన్నులు ముత్యాలసారము
౨ కట్టలు బంగారు ఆకులు
౩ పౌన్లు వండిన మాంసముపులుసు
3 పౌన్లు బాదామపొడి
౧ పౌను వాలు
౪ పౌన్లు చక్కెర

క్రమముగా ౫౦౦౦ దినుసులు (పెశక్) ౧౫౦౦౦ దంతాలు ౪ పౌనులు ౬ గంటలు కష్టి. ఇది అతని దినచర్య.

* * * *

అదాలతు డిస్ట్రిక్టు మున్సిఫుగారి కోర్టు, సికింద్రాబాదు దక్కను

మొకద్దమా నంబరి నెంబరు ౫౫, సన్ ౧౬౩౪.

వాది, సేటు పన్నాలాల్ సావుకారు సాకిన ఎఫ్జల్ బజారు హైదరాబాదు దక్కను.

ప్రతివాదులు, (౧) బాలం గరికపాటి రాజమ్మ, గోవింద స్వామిభార్య సాకిన లింగంపల్లి హైదరాబాదు దక్కను

,, (౨) పంతలు అంజనేయులు నాయుడు సాకిన లింగంపల్లి హైదరాబాదు, దక్కను.

పై దావాలో నోటీసుయివ్వడము యేమనగా పదరు ప్రతివాదులపైన ఖైంటె నెంబరు ౧౮౧౦ కోపెయ్యవిత్ రెజిమెంటల్ బజారు, శికింద్రాబాదు వాసతులో మొదట ప్రతివాదికట్టు కాపతం అన్నులు రూ.౯౦ నాలుగు వందలు మరి వడ్డి రూ ౧౧౧౯ మొత్తము పాలీ రూ. ౧౧౧౯ (అయిదువందల యాభయినాలుగు ఉస్మానియా రూపాయలు) కొరకై దావా చేయబడినది. దావాలో తారీఖు పేషి ౧౧ సెప్టెంబరు ౧౯౩౪ శనివారం రోజున పక్షకారములకు సదరు కోర్టులో మొఖరరు అయియున్నది.

ప్రతివాదులు ఆరోజున కోర్టులో హాజరు కానియెడల యెక్సుపార్టి కార్యవాయి చేయబడును.

౧౯౩౪	}	డి. నారాయణరావుగారు
		బి ఏ బి. ఎల్ వకీల్
సికింద్రాబాదు దక్కను	}	హైకోర్టు ముజాహిబు, ఖాది.

ఎవనబ్బసొమ్మంట!

మార్వార్ లో జోద్‌పూరు మహారాజాను ; సొంతఖర్చులకే డబ్బుచాలకుంటే ఆయన ; రైతులకు పన్నువివ్వమ చెప్పారు. బళ్లను డబ్బులేదు. ఫో అన్నాడంట.

* * * *

ఈ మహారాజాగారు ౫ ఏండ్లనుంచి వకబంగ్లాకట్టిస్తున్నారు. దానికి ౧ కోటి రూపాయిలు మాత్రమే ఖర్చు. యీ చిన్న మొత్తం యీ చిన్నరాజాను ఉండే యింటికిగాను. బంగ్లాపూర్తి అయ్యేదానికి యింకా ౫ ఏండ్లు పట్టుందంట

ఈ బంగ్లాను యూరోపియన్ (స్టైల్) నమూనా కొల్యాలు వగైరాల కట్టారట. కూలింగ్‌ప్లాంట్. (చలువయిచ్చేపంఖాలకే) ౫ లక్షల రూపాయీల ఖర్చంట.

* * * *

ఈయనవంటి చాదస్తుడే అల్వారుమహారాజాగారు. ఏటా లక్షలఖర్చు. కట్టిన బంగ్లాలు నచ్చకుంటే మళ్లీ పడగొట్టి కట్టించేవారుఇప్పుడు పదచ్యుతుడై అనుభవిస్తూన్నాడు తత్ఫలితమంతా (ప్రిన్స్)ఇండియా.

నైజాంబియ్యపునాణ్యముయొక్క పరిశోధన

సామ్రాజ్య వ్యవసాయ పరిశోధక సంఘము వారి మంజూరి

యావద్భారతదేశమునకు సంబంధించిన (సంస్థానముల తోసహా వ్యవసాయమును లాభపరము మార్గములను పరిశోధన చేయుటకై ఏర్పడి పనిచేయుచున్న సామ్రాజ్య వ్యవసాయపరిశోధక సంఘమువారికి భారతదేశమందలి వివిధరాష్ట్రములు తాము చేయదలచియుండిన పరిశోధనలనుగూర్చి స్కీములను పంపియుండెను. అందులో మన హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు మూడుస్కీములు పంపెరి అందులో స్కీములు ఆమోదింపబడినవి మదరాసు రాష్ట్రప్రభుత్వమువారు ౨౦ పరిశోధనస్కీములను పంపగా అందు ౧౫ మాత్రమే యామోదింపబడినవి

వ్యవసాయపరిశోధక సలహాసంఘమువారు సెప్టెంబరు ౩వ తేదినుండి ౭వ తేదివరకు కొన్నిసమస్యలగూర్చి ఆలోచించుచున్నారు ఆ సమస్యలలో ఒకటి మన నిజాంరాష్ట్రము వారి బియ్యముయొక్క నాణ్యమునుగూర్చి పరిశోధన చేయుటకైనిజాంప్రభుత్వమువారుసహా యముకోరుచున్నారు)

గొఱ్ఱెలను పెంచువిషయమున పరిశోధనకు మద్రాసు ప్రభుత్వమున్ను, బీహారులో భూకంపమువే యిసుకతోకప్పబడిన పంటభూముల వినియోగమునుగూర్చి పరిశోధనకు ఆ రాష్ట్రప్రభుత్వమున్ను, చెఱకుపంట పరిశోధనగూర్చి మద్రాసు రాష్ట్రప్రభుత్వమున్ను సంఘముగోరినవి

21_
22_ 0
19_ 11
!4_ 2
5_ 2
...
18_ 0
16_ 11
4
0

నుమతి

సంస్థాన వార్తలు

ప్రభుత్వభవనములో బలాత్కార సంభోగము

బరోడా విద్యాశాఖలో అమెరికా దేశీయులగు యువపురుషస్త్రీలు గొప్పజీతములపై నియమింపబడుదురని పెద్ద వివాదముగానున్నది

బరోడా రాజ్యములో కన్నాలిలో ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి ప్రభుత్వకార్యాలయములోనే ఒక స్త్రీని చెఱచెనని బరోడా ప్రభుత్వమువారి దృష్టికి తేబడగా యిపుడు ఆవిషయమై వాస్తవమరయుటకు పోలీసువారు పరిశోధన జేయుచున్నారు.

కథియవాడ రేవుల మొఱ

కథియవాడ ద్వీపకల్పములో స్వదేశ సంస్థానములు కలవుగదా ఈ సంస్థానములకు అనేకములగు ఓడరేవులు గలవు ఇట్టి ఓడరేవులుగల సంస్థానములలో నొకటియగు జమ్నగరు సంస్థానమునకు బ్రిటిషిండియా ప్రభుత్వమువారు ఈ ఓడరేవునవద్ద వసూలగు సుంకములలో కొంతభాగమును యిచ్చుటకు తీర్మానించియున్నారు (సాధారణముగా ఓడరేవులు ఎచటనున్నను బ్రిటిషిండియా ప్రభుత్వమునకే ఆచోట్ల అధికారముండును) ఇపుడా ద్వీపకల్పములోని యితర సంస్థానములుగూడ తమకును భాగములు రావలెనని యున్నవి బ్రిటిషిండియా ప్రభుత్వమువారు యింతవరకంగీకరించుటలేదు

తిరువాన్కూరు సేనలలో మార్పు

తిరువాన్కూరు సేనలలో యింతకాలమువరకు నాయరులు మాత్రమే నియోజించబడుచుండిరి ఇపుడు క్రైస్తవులు మొదలగు కొన్ని యితరతెగలనుగూడ చేర్చుకొను విషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు

కాశ్మీర రాజకీయ ఖైదీల విడుదల యాలోచనలు

రాజకీయ ఖైదీలనెల్ల కొన్ని షరతులపై విడుదలచేయుటకు కాశ్మీరపు గవర్నమెంటు ఆలోచించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది

బరోడా ప్రభుత్వోద్యోగులకు రాజకీయముల నిషేధము

కొంతకాలమునుంచి, బ్రిటిషిండియా ననుసరించి పలుసగా సంస్థాన ప్రభుత్వములుగూడ రాజకీయము"లన్న దూరముగ నుండవలసినదను ఆజ్ఞలను చేయుచున్నవి రేవా ప్రభుత్వమువారు అట్టిఆజ్ఞను జేసియున్నారు

ఇపుడు బరోడా ప్రభుత్వమువారు తమ ఉద్యోగులకు రాజకీయములలో చేరరాదని ఆజ్ఞ చేసినారు

అనేక ప్రభుత్వములు రాజకీయములను నిషేధించునపుడు ఆమాటకు సరిగా నిర్వచనము చేయకపోవుట వలన పెదచిక్కు ఏర్పడుచున్నది మన హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారుగూడ, రాజకీయములను కూడదన్నారే అయితే వారిఢర్మాన గష్టినిషాన్ 1వ నంబరు గూర్చిన ఒక కమ్యూనికలో రాజకీయములను మన ప్రభుత్వమువారి యర్థమేమో వివరించినారు ఇపుడు బరోడా ప్రభుత్వమువారుగూడ తమయర్థము చెప్పి కొంతకష్టము తగ్గించిరిగాని—వీరి నిర్వచనము ఒకవిధముగ నుండిన సౌఖ్యమును మరియొకచేతితో తీసివేయుచున్నది వారియర్థము చూడుడు నేరుగా గాని ఇంకొకరిద్వారా గాని నెలకొనియుండు ప్రభుత్వముయొక్క అసంతృప్తిని ఉద్రేకపరచునట్టి, లేక ప్రభుత్వమును ఎటువంటి చిక్కుస్థితిలో పెట్టునట్టి, లేక బరోడా రాజ్యములో గాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము క్రిందగాని నివసించు వివిధ వర్గములలో ఒకరిపై నొకరికి ద్వేషము రెచ్చగొట్టునట్టి ప్రభుత్వాంతర భంగకరమైనట్టిగాని యుద్యమములు, ఆందోళనలు తప్పించుకొని తెలుపడునట్టివి. దేశహితార్థులగు ప్రజానాయకుల కష్టము పరమార్థమైనదిరా

ప్రభుత్వాజ్ఞతో జతపరచబడిన ఈక్రింది యాజ్ఞను జూడుడు

సంస్థాన ప్రభుత్వము తన ప్రతికూలముగా జరుగునుద్యమములను ఎదిరించుటకు ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రయత్నించవచ్చునట

శ్రీకృష్ణాభవన్ రెస్టారెంట్

దిజనరల్ అష్యూరెన్సు సొసైటీలిమిటెడ్, అజ్మీర్.

ప్రకటన

విక్టోరియా (మెమోరియలు) అనాథ శరణాలయమునందు అనాథ బాలికలను జేర్చుకొను ప్రవేశ నిబంధనలు. కొందరు పిల్లలుమాత్రమే జేరుటకవకాశము గలదు.

(౧) నాథుములేని విధవరాండ్ర పిల్లలు, నిరుపేదలు, నిరాశ్రయులను మాత్రమే జేర్చుకొనగలము. (౨) ఆడపిల్లలు ౧౨ సంవత్సరముల వయసుకు మించగూడదు. (౩) పిల్లల గార్డియనులు దరఖాస్తుల నంపవలెను. (౪) పిల్లలను జూచుటకు వారమునకు రెండుపర్యాయములు మాత్రమే నిర్ణీతదినములలో అవకాశ మీయబడును (౫) యిక్కడ పెరుగుపిల్లలకు సరిసంబంధము దొరికి వివాహము [పెండ్లి] యగునవరకు లేదా బయట ఎక్కడనయిన యోగ్యమైన యుద్యోగము దొరకువరకును యుంచుకున్న గార్డియనులు స్వహస్తముతో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్యవలెను, దరఖాస్తులు ఈక్రిందివారికి పంపవలెను —

సూపరింటెండెంటు

ఎతీంఖాన, నవాబ్‌నగర్.

